

KARLSKOGA
KOMMUN

MJÖLBY
KOMMUN

Lokala
Naturvårds
satsningen

Projektsummering: Ätbart för bi och människa

Sammanfattning:

Projektet Ätbart för pollinerare och människa beskriver en idé om hur innovativ samverkan mellan kommun och civilsamhälle skulle kunna skapa ett attraktivt parkområde och samtidigt skapa förutsättningar för fler pollinerare samt öka kunskap gällande pollinerares betydelse. Idén bygger på att människors engagemang har ett samhällsvärde och att allt fler börjar inse vilken betydelse pollinerare har för den mat vi äter. Genom att skapa förutsättningar för människor att engagera sig gemensamt kan synergieffekter skapas. Synergieffekter som kan gynna såväl pollinerare som kommun och civilsamhälle.

Bakgrundsbeskrivning

Bofors stationsområde ingår i ett riksintresseområde. På området finns bl.a. arbetarmuséet Gråbo samt f.d. arbetarbostaden Korpkullen och två stationshus. Nya stationshuset har besöksverksamhet med guidade turer kring järnvägens historia. I museet kan man ta del av tre levandegjorda hem daterade åren 1885, 1918 och 1942. Som mest bodde nio familjer i Gråbo samtidigt.

Målet är att området i sin helhet ska ha ett varierat utbud av träd och växter där miljön stöder pollinerares och människors behov. Att odla växter som ger mat åt såväl pollinerare som människa visar på hur viktig mångfalden är för oss alla samt visa på historiska kopplingar till vad som tidigare odlats på platsen.

Syfte

1. Att skapa ett attraktivt park-/kultur-/trädgårdsområde på Bofors Stationsområde för pollinerare och människor.
2. Att undersöka och etablera nya driftsformer för naturnära odling/parkmiljöer i samverkan mellan kommun, Örebro länsmuseum och civilsamhälle.
3. Sprida kunskap om pollinerares betydelse för mångfald och ekosystemtjänster.
4. Att skapa möjligheter för nya individer/grupper att bli delaktiga, och verksamma, i det lokala föreningslivet.

Uppdragsmål

Att ha skapat ett attraktivt park-/kultur-/trädgårdsområde med tillhörande fungerande drift på Bofors Stationsområde för pollinerare och människor senast 31/12 2022.

Intressentanalys

- SBF ansvarar för Bofors stationsområdes förvaltning, inklusive byggnaderna och är projektägare. Flera kompetenser från Parkförvaltningen kommer involveras i projektet. Stadsträdgårdsmästare bör tillfrågas gällande samverkan gällande förkultivering av växter.
- På Bofors stationsområde finns flera hyresgäster som bör involveras i projektet: Nora-Karlskoga Järnvägsklubb, Karlskoga Motorweteraner, Korpkillens vävstuga samt flera konstnärer som hyr ateljé på Nya och Gamla stationshuset.
- Örebro Läns museum ansvarar för aktiviteterna på Gråbo runt vilket parken kommer vara belägen.
- Naturskyddsföreningen kommer bistå med inventering av pollinerare som utvärderingsmetod för projektet.
- Länsstyrelsen är en part vi redovisar mot eftersom de administrerar LONA-projekt.
- Allmänheten i omgivningarna kommer bjudas in för att erbjudas bli delaktiga i bildandet av den förening som kommer ansvara för driften av kulturhistoriska parken.
- Möckelnföreningarna kommer agera projektledare under hela projektet.

Avgränsningar

Uppdraget är avgränsat till den kulturhistoriska parken runt Gråbo och inte påverka övriga områden på Bofors stationsområde. Uppdraget kommer inte heller att tillgänglighetsanpassa parken utan bara jobba med att öka tillgängligheten, t.ex. genom att skapa gångar samt ev sätta upp ledstång/räcke vid behov.

Målgrupper

Åtgärden riktar sig direkt mot allmänheten i första hand för att hitta intressenter som vill driva och odla i parken. I andra hand är allmänheten målgruppen för att besöka parken och ta del av information gällande pollinerares betydelse.

Leverans/leveranslista

Uppdraget ska leverera en kulturhistorisk park med ätbara växter för bi och människa. Uppdraget ska även leverera en organisation som ansvarar för driften av parken. Informationstavla om de positiva effekterna parken har för pollinerare och därmed även för människors matförsörjning ska skapas fysiskt och digitalt. Då parken ska bidra till att skapa möjligheter för nya individer/grupper att bli delaktiga, och verksamma, i det lokala föreningslivet ska uppdraget även bidra med att skapa rutiner för hur man som besökare kan engagera sig i parken.

KARLSKOGA
KOMMUN

Uppdragsorganisation

Uppdragsägare: Liv Hellquist, Samhällsbyggnadsförvaltningen

Uppdragsledare: Sofia Tungfelt, Möckelnföreningarna

Uppdragsgrupp:

Oscar Sävström, kommunbiolog

Charlott Torgén, Örebro Läns museum

Monica Jern, Parkförvaltningen

Daniel Cullberg, kommunikatör KUF

Åtgärder och kostnader i projektet:

Åtgärd 1: Framtagande av projektplan, kommunikationsplan och arbetsgrupp för projektet

- Skapa tydlig struktur över projektets uppbyggnad, organisation, syfte och mål.
- Ta fram bakgrundsinformation (befintliga pollinerare)
- Kartläggning av områdets tidigare användning gällande växtodling ink floran.
- Ansöka om eventuella tillstånd och dispenser som krävs.

Åtgärden ska skapa och etablera ramarna för hur odlingen ska gå till för att skydda och främja pollinerare, vilka växter som är viktiga och vilka övriga faktorer som är avgörande för att populationen pollinerare ska öka.

Åtgärd 2: Anläggande av grundläggande struktur i den kulturhistoriska parken

- Framtagande av ritning för odlingsbäddar
- Schaktnings- och planeringsarbete
- Tillförsel av material (jord, grus, sand)
- Anlägga gångar och parkbänkar

De enskilda odlingsbäddarna kommer att förvaltas av de individer som odlar. Varje odlare kommer att ingå som medlem i en förening, som utgör part gentemot Karlskoga kommun och Möckelnföreningarna. Det övergripande ansvaret för förvaltning av Bofors stationsområde vad gäller parkområde och fastigheter kommer fortsatt innehas av Karlskoga kommun i vilken den kulturhistoriska parken blir en del.

Åtgärd 3: Iordningställa förråd på området.

- Skapa förvaring för redskap
- Renovera och anpassa byggnad

I anslutning området där den kulturhistoriska parken planeras, finns en byggnad som tidigare fungerade som dass/förråd för boende i arbetarbostäderna. I denna byggnad ska förråd till odlarna skapas. Arbetet innebär renovering och anpassning av byggnaden för ändamålet. Detta arbete kommer medföra en restaurering av byggnaden.

De enskilda förråden kommer att förvaltas av de individer som odlar i den kulturhistoriska parken.

Åtgärd 4: Bevattningsmöjligheter

- Skapa tillgång till bevattningsmöjligheter
- Anpassa tillgängligheten på lämpligt sätt för odlarna.

Det övergripande ansvaret för förvaltning av Bofors stationsområde vad gäller parkområde och fastigheter kommer fortsatt innehas av Karlskoga kommun i vilken bevattningsmöjligheten blir en del.

Åtgärd 5: Informationsspridning/Informationscentral

- Skapa digital informationspridning gällande pollinerares betydelse
- Skapa fysisk informationspridning gällande pollinerares betydelse

Det är viktigt för att skapa förutsättningar för skydd av pollinerare på lång sikt.

Informationsspridningen kommer ske både digitalt via hemsida och fysiskt på plats i och runt odlingarna. Att arbeta med informationspridning skapar goda förutsättningar för att platsens besökare ska få kunskaper som på sikt skyddar och gynnar pollinerare efter projekttidens slut. Informationen kommer handla om pollinerarnas betydelse för ekosystemtjänster

KARLSKOGA
KOMMUN

MÖCKELN
FÖRENINGARNA

Lokal
Naturvårds
satsningen

Åtgärd 6: Skötselplan

- Skapa skötselplan för den kulturhistoriska parken
- Tydliggöra tillvägagångssätt för skötselplanen
- Fastställa dokumentation för skötselplan

Skötselplan ska skapas för att ge konkreta verktyg, tillvägagångssätt och dokumentation för att säkerställa odlingarnas framtida skötsel. Gällande drift och aktivitet efter projektiden är det viktigt att grundligt skapa en organisation som förvaltar och utvecklar den kulturhistoriska parken. I planen ska ingå att definiera förhållandet mellan dels odlarna, markägaren Karlskoga kommun och Örebro Läns museum. Målet är att odlarna ska ingå i, samt bidra till, visionen för Bofors stationsområde som en levande miljö för pollinerare.

Åtgärd 7: Inventering av pollinerare och mätning av projektets effekter

- Nollmätning av pollinerare inför projektet
- Uppföljande mätningar av pollinerare årligen på området
- Planera för kontinuerlig mätning av pollinerare

Utvärdering av projektet kommer göras årligen under projektiden för att utvärdera insatserna. En nollmätning görs innan den kulturhistoriska parken börjar anläggas och sedan görs mätningar för uppföljning. Den förening som bildas gällande skötsel av den kulturhistoriska parken bör ha i sitt arbete att kontinuerligt följa upp förekomst av pollinerare på Bofors stationsområde.

Avveckling

När uppdraget är slutfört är den kulturhistoriska parken i drift likväl som informationscentralen. Riktlinjer och avtal för driften är tecknade och står på egna ben i den nybildade organisationen som ansvarar. Efter projektets avslut återstår inget arbete för projektgruppen.

Utvärdering

Den huvudsakliga utvärderingen består i att parken med tillhörande organisation för driften samt informationscentral existerar. Därtill ska slutlig inventering av pollinerare visa på hur pass lyckosamt projektet varit.

Uppföljning

Resultatet av projektet, den kulturhistoriska parken vid Gråbo, kommer skötas och driftas av en lokal organisation som skapas under projektet. Denna organisation kommer erbjudas att anslutas till Möckelnföreningarna och erhålla en gratis hemsida för uppdatering av aktiviteter och information. Informationscentralen kommer erbjudas att skötas av den nyskapade organisationen.

Arkivering

Material som tagits fram arkiveras enligt ansvarig förvaltnings informationshanteringsplan.

KARLSKOGA
KOMMUN

Kontakt:

Sofia Tungfelt

Projektledare, Möckelnföreningarna

Tel: 070 380 07 15

e-post: sofia.tungfelt@mockelnforeningarna.net